

kommer han hen og spørger: »Hvor kommer Du fra? Og hvor skal Du hen? Og hvad laver Du her? Og hvad er det til (Fotografiapparatet)?«

Og da han ikke saa ud som Folk i Almindelighed, saa fotograferede jeg ham, og her er han. Han var mig til stor Hjælp i den korte Tid, jeg var Gæst i hans By. Som Tegn paa, at han er Regeringens Repræsentant i Byen, bærer han Knappe med et stort »W« (Wilhelmina). Han har Lov at bære Vaaben, den saa frygtede »Rentjong«, en skarp, smal, tyk Dolk, hvis krumme Hæfte, man ser stikke ud af hans Frakke. Den, han har, er særlig smuk, beslaet med Guld og ude paa Enden er hans Navn indgraveret for at tjene som Signet. Da han ikke kan hverken læse eller skrive, er dette den eneste Maade, paa hvilken han f. Eks. kan »skrive under« paa en Kontrakt. Sine Landsmænds Hovedbe-

klædning har han beholdt; denne er sammensyet af meget smaa bitte Silkestumper til en fast tyk Hat af en ejendommelig Form, der minder meget om en omvendt Urtepotte. Men det er langt fra alle, der har Ret til at bære en saadan Hat, kun Høvdingene eller maaske oprindelig de hjemvendte Mekkarere, der har besøgt Muhammeds Grav.

Bugten ved Lhong og Bugten ved Paro — den næste Bugt mod Syd — var for maaske knap 100 Aar siden en af de rigeste Peberegne paa Jorden. Nu ser man ikke meget til Peber der, kun en ensom Skibsklokke, anbragt umotiveret foran en faldefærdig Hytte, fortæller om Fortiden.

Men det er med et lille Suk, at jeg forlader denne idylliske Plet, som for mig staar som det dejligste, jeg har set i Retning af tropisk Frodighed og landskabelig Skønhed.

### Sir Ernest Shackleton.

Den 5. Januar 1922 døde Ernest Shackleton paa sit Ekspeditionsskib »Quest«, Dagen efter hans Ankomst til Syd-Georgia. Hans Lig blev bragt til Montevideo, men derefter atter ført til Syd-Georgia efter Lady Shackletons Bestemmelse for at blive begravet ved den lille norske Hvalfangerstation Grytviken. Shackleton var utvivlsomt en af Verdens største Forskere i Polaromraaderne, og havde som saadan modtaget talrige Aerkendelser baade i sit Hjemland og i Udlandet: han var bl. a. ogsaa Indehaver af Det kgl. danske geografiske Selskabs Guldmedaille. Paa det lille 200 Tons Skib »Quest« havde han begyndt den Ekspedition, som skulde kortlægge 30.000 Miles ukortlagte Dele af de sydatlantiske- og de antarktiske Have. Ekspeditionen havde just naaet Syd-Georgia-Øen, da en Lungebetændelse gjorde Ende paa hans Liv. Skønt han tilbragte mange af sine sidste Aar med Opdagelser og Eksploration, hviler

hans Berømmelse hovedsagelig paa hans Rejse for at søge efter Sydpolen i 1907—09. Paa denne Rejse fandt han den magnetiske Sydpol og naaede et Punkt ca. 97 Miles fra den geografiske Pol.

Efter sin Tjeneste under Scott startede han Nimrod-Ekspeditionen 1907—09, der naaede det førnævnte Punkt, og hans Ekspedition gav Stødet til Capt. R. F. Scotts og Roald Amundsens Rejser.

Under sin sidste Ekspedition i Endurance i 1914—17 beviste han et fremragende Førerskab, og hans Rejse 800 Miles i aaben Baad fra Elefantøen til Syd-Georgia er en Rekord af første Rang.

England har ved hans Død mistet en af sine største Heroer paa Polarforskningens Omraade, og hans Navn er uudslættelig indskrevet i Sydpolarlandenes Annaler.

*Ole Olufsen.*

Professor Ole Olufsen er udnævnt til Korresponderende Medlem af La Société de Géographie i Paris.

### Literaturanmeldelser.

Roald Amundsen: Nordostpassagen. Kristiania 1921.

»Vore Fædres Tro lod den Mand ride til Hel, der døde Straadøden. Den Kærlighed til Daad, der skaber et saadant Syn paa Liv og Død, har alle Mænd taget i Arv. Vel kunde man synes, at Roald

Amundsen, Nordvestpassagens Besejler og Sydpolens Opdager, kunde unde sig Hvile paa sine Laurbær, thi ingen Søn har flettet sin Mor en skønnere Sejrskrans end den, han har slynget om Norges Navn. Og dog har den gamle Ørn atter udbredt Vingerne til Flugt. Med rolige og stærke Vingelag er den roet bort nordover ind i Taakeheimen«. — Med

disse smukke Ord indleder Godfred Hansen sin Del af Amundsens Bog, og en bedre Hymne til Roald Amundsens Pris kan næppe skrives. Siden Pearys Død lever der kun een Mand paa vor Klode besjælet af den samme, ja maaske større Higen imod at fuldkommengøre Menneskehedens Kendskab til, hvad der endnu er ukendt af Polarlandene, og denne Mand er Roald Amundsen. Han vil saa sandelig ikke dø Straadøden. Han bliver ved, til han styrter.

Amundsens Bog, der nu er udkommet efter hans Ankomst til Nome, falder i tre Afsnit: Amundsens egen Beretning om Mauds Færd fra Kristiania til Nome, H. U. Sverdrups Beretning om dennes Ophold blandt Tsjuktsjerne, og endelig Godfred Hansens »Den tredje Thuleexpedition«, Beretningen om den Ekspedition, der udlagde Depotet paa Kap Columbia.

I A.'s sædvanlige livlige Stil beretter han, efter en humoristisk Indledning om sin Foredragsrejse i Amerika efter Sydpolsfærden, dels i Fortælleform, dels i Dagbogscitater, om Færden fra Kristiania til Charabowa, derfra til Maudhavn ved Kap Tsjeljuskin, hans første Vinterkvarter, videre fra Kap Tsjeljuskin til Mauds andet Vinterkvarter ved Øen Ajon, hvor han kun havde 22 Dage at sejle i saa sent som fra 2. Septbr. til 24. Septbr., og endelig, kun i Dagbogsform, om det sidste Afsnit af Rejsen fra Ajon til Nome. Desuden indflettes der Helmer Hansens Beretning, ligeledes i Dagbogsform: »Et halvt Aars Slædetur for at faa sendt et Telegram«.

Amundsen havde stort Besvær med at komme igennem Jugor-Strædet, som han fandt tæt pakket med Is, gennem Kara-Havet kommer han forholdsvis let, men omkring Kap Tsjeljuskin er der saa fuldt af Is, at han her maa opslaa sit første Vinterkvarter. Resultatet er flere Slæderejser omkring og igennem Tsjeljuskin-Halvøen og et udmærket detailleret Kort over denne Halvø. Desværre maa en paatænkt Ekspedition til det af den russiske Kaptajn Wilkitzky opdagede, men ikke kortlagte Czar Nicolai II's Land, Nord for Kap Tsjeljuskin, opgives paa Grund af Tab af Hunde og Isens ugunstige Beskaffenhed; derimod kommer der en Slæderejse i Stand til Kronprins Alexei's Øer, som jo laa betydeligt nærmere.

Efter Opbruddet i Sommeren 1919 fra Kap Tsjeljuskin styrer A. imod de nysibiriske Øer, gaar syd om Stolbowoi og imellem Blischnij-Øen og Fast-

landet, forbi Bjørneøen og naar Ajon d. 24. September. Desværre faar man ikke noget Indtryk af, paa hvilket Tidspunkt A. har opgivet sin Plan om at følge Frams Rute for at drive med Isen over Polarhavet. Under 20. Septbr. fortæller han ganske vist i Dagbogen, at Maud fortøjer ved fast Is i Nærheden af Blischnij-Øen, men da det hurtigt konstateres, at Isen driver sydover, opgives det, og Kursen sættes mod Bjørneøen for at søge Vinterkvarter og »vente« — altsaa vente til næste Sommer.

I Sommeren 1920 bryder Isen forholdsvis tidligt op, Maud kommer allerede løs 30. Juni, og uden at omtale nogen Grund til, at han ikke sætter Kursen mod Nordvest, eller at han har forandret sine Planer, styrer A. lige løs paa Beringstrædet. Under 5. Juli fortæller han i Dagbogen, at han ved Frokosten spørger om, hvem der vil følge ham »videre ud igen fra Nome« — den første Antydning af, at han nu helt har forandret sin oprindelige Plan. Den 20. Juli meddeler han, at han forsøger at overtale en engelsktalende Tsjuktsjer, der er kommet ombord, til at »være med mig nordover« med sin Familie. »Nu vil jeg ogsaa søge at faa en Familie til, saa er vi Folk nok ombord«, skriver han (han har maattet belave sig paa at afgive nogle af sine Folk, der ikke vilde med »nordover«). Den korte, lakoniske Afslutning af Dagbogen: »27. Juli. Jeg kom idag til Nome med Slæbebaaden« — kan jo nok tyde paa nogen Skuffelse over, at han maattet opgive sin oprindelige Plan, da han jo altsaa nøjes med denne Afslutning og ikke nævner et Ord mere om sine videre Planer.

Amundsen naaede denne — og første — Gang ikke det Maal, han havde sat sig, men det videnskabelige Udbytte af Ekspeditionen er uomtvisteligt. A. bebuder, at Sverdrup vil tage sig af, hvad der senere udkommer om Ekspeditionens forskellige videnskabelige Resultater. Sverdrup forsøger sig som Etnograf, — hvad han selv siger, han ikke er — i sin Beretning om sit halvaarlige Ophold blandt Rentsjuktsjerne (medens Maud laa i Vinterkvarter ved Ajon), en Beretning, der indeholder mange og interessante nye Oplysninger om dette Folks Levesæt, ligesom der er sendt mange Redskaber, Klædningsstykker o. l. hjem til Kristiania Universitets etnografiske Museum.

Hvad der var meget beklageligt og utvivlsomt ogsaa har været A. en Skuffelse, er, at Mauds traadløse Telegraf fuldstændig svigtede. Den traadløse

Telegraf burde jo spille en meget stor Rolle ved Nutidens Polarekspeditioner, saa hvad enten det har været Mauds Installation, der har været ufyldstgørende, eller det har været den nærmeste russiske Station paa Dicksonøen, der ikke har haft sine Sager i Orden — lige beklageligt er det.

Til Slut kommer Godfred Hansens kortfattede, men derfor lige malende og interessante Skildring af Hjælpeekspeditionen til Kap Columbia. Det skulde synes unødvendigt at »oversætte« Godfred Hansens Beretning fra Dansk til Norsk, og dette er i Hovedsagen kun ogsaa sket ved den traditionelle Forandring af »af« til »av« og »ud« til »ut«, samt Forandringen fra store til smaa Bogstaver og af og til Indfletningen af et norsk Ord; thi ellers er virkelig hele Sproget og Stilen ægte dansk.

Bogen er rigelig forsynet med Fotografier, hvoraf Godfred Hansens ubetvivlelig er de bedste. Amundsens og Sverdrups er for Størstedelen enten taget med et for lille Camera eller ogsaa formindsket i for høj Grad; thi de aller fleste af dem er i saa lille Format, at de ikke er meget illustrerende.

Der er fem gode og omhyggelig udførte Kort, hvoraf de af Tsjeljuskinhalvøen og af Landet mellem Kolyma og Tschaunbugten naturligvis er de mest detaljerede, da de stammer fra Vinterkvartererne.

N. C. Kragballe.

**En Hvalfangerfærd gennem Troperne til Sydishavet, af Aage Krarup-Nielsen, Ekspeditionslæge. København 1921.**

Noget videnskabeligt Værk er denne Bog ikke. Den gør heller ikke Fordring paa at være det, men den fortjener at bemærkes, fordi den i Virkeligheden er en udmærket Bog. Forfatteren, der som Ekspeditionslæge har deltaget i Færdene med de norske Hvalfangere paa Hvalfangst i det sydlige Ishav, er en god Iagttager. Hele Ekspeditionen, fra Hvalfangerne lægger ud fra Larvik, Tønsberg og Sandefjord til de med fyldte Olietanke vender hjem fra Sydishavet, er sjældent levende og interessant beskrevet. Det kan være, at Forfatteren (der debuterer med denne Bog) har sin Fremtid straalende sig imøde som Forfatter og ikke som geografisk Rejsende. Men dette forringer ikke Bogens Værdi som Rejsebeskrivelse, den er rigeligt forsynet med Illustrationer, og foruden de ret journalistisk behandlede Rejseminder fra Dakar paa

Afrikas Kyst og fra Rio de Janeiro indeholder den mange værdifulde Beskrivelser af Dyrelivet og Naturen i det sydlige Ishav paa Ekspeditionens Tur gennem Belgica-Strædet og dens Ophold paa Deception Island, Hvalfangernes Hovedstation.

Noget Bidrag til Løsningen af Spørgsmaalet om Hvalernes Vandringer giver Forfatteren ikke; han konstaterer kun Fænomenet, nemlig at der i den sidste halve Snes Aar, hvor Nordmændene har drevet systematisk Hvalfangst i Sydishavet, har været en ufattelig Rigdom paa Hvaler, medens de jo som bekendt bliver sjældnere i de nordlige Have. Man har fanget Hvaler dernede mod Syd med gamle Haandharpuner i, der viste, at de for mange Aar tilbage var blevet jaget af Hvalfangere i det nordlige Ishav. Og hvornaar Rigdommen af Hvaler imod Syd hører op, og de vandrer et andet Sted hen, vides jo heller ikke.

Hvad den geografisk Interesserede i høj Grad savner, er et Kort, der kunde give et bedre Overblik over Ekspeditionens Rute og det Omraade, hvor Hvalerne fortrinsvis findes. Men, som sagt, Forfatteren prætenderer ikke at være Geograf, og Bogen er vel nærmest lagt an paa at være underholdende Læsning, og det er den ogsaa til Gavn.

N. C. Kragballe.

**La République Argentine avec 7 planches hors texte par Pierre Denis. Agrégé d'Histoire et de Géographie, Docteur ès Lettres. Librairie Armand Colin, Paris 1920, Oktav 299 S.**

Det har i lang Tid været et Savn, at der ikke fandtes et moderne geografisk — og særlig erhvervsgeografisk Værk om Argentina, der var tilgængelig for den dannede Læser i Almindelighed. Dette er nu bleven afhjulpet paa en fortræffelig Maade af Dr. Denis. Dr. Denis har opholdt sig i flere Aar i Argentina, har berejst Landet paa Kryds og Tværs og giver i sit Værk paa Basis af Selvsyn en udtømmende geografisk Beskrivelse heraf, alt set særlig fra et økonomisk Standpunkt. Bogen er dog hverken en tør Oprensning af statistiske Data eller en malerisk udpenslet Rejselektur, men en samlet Studie af Republikkens Land og Folk, hverved den ikke alene bliver af Interesse for Handelsfolk og Geografer, men for ethvert kultiveret Menneske, der ønsker at kende Landet, som det er i Øjeblikket.